

Twierdza Kraków

Forty południowego odcinka

Krakow Fortress

Forts of the southern section

Forty południowego odcinka

Forts of the southern section

Kraków został zlokalizowany w miejscu strategicznym pomiędzy wzgórzami, w zwężeniu koryta rzeki Wisły, co wykorzystywane było na przestrzeni wieków w celach obronnych.

Trudno jednoznacznie wskazać moment rozpoczęcia budowy Twierdzy Kraków z cytadelą w zamku królewskim na Wawelu. W konsekwencji III rozbioru Polski w 1795 r. i wydarzeń I poł. XIX w., Kraków w 1848 r. ostatecznie znalazł się w granicach Cesarstwa Austriackiego. Bliskość zaboru rosyjskiego skłaniała do ufortyfikowania nadgranicznego miasta. Zasadnicze prace przy fortyfikowaniu Wawelu i wzgórza z Kopcem Krakusa rozpoczęto w 1849 r., a decyzja cesarza Franciszka Józefa I z 12 kwietnia 1850 r. o budowie twierdzy usankcjonowała już prowadzone działania.

Twierdzę Kraków zaprojektowano w systemie poligonalnym z wykorzystaniem polskich umocnień projektowanych przez Tadeusza Kościuszkę w 1794 r. oraz z czasów Rzeczypospolitej Krakowskiej. W ramach pierwszego etapu w l. 1849–56 powstał rdzeń w formie wału ziemnego, trzydzieści szanów polowych i forty wysunięte – na zachodzie „Kościuszko”, na północy „Luneta Warszawska”, na wschodzie „Luneta Grzegórzecka”, a na południu „Krakus” i sąsiadujące z nim „Św. Benedykt” i „Krzemionki”. Przez cały okres istnienia Twierdzy, była ona modernizowana i rozbudowywana. W l. 1860–69 wykonano drugi pierścień twierdzy z pięcioma fortami, przebudowując jednocześnie rdzeń pierwszego obwodu. Kolejny etap rozbudowy zapoczątkowano w końcu l. 70 XIX w. tworząc trzeci pierścień Twierdzy z półstałymi szanami, zastąpionymi wkrótce fortami artyleryjskimi. W związku z pojawieniem się nowego typu broni i pocisków z opóźnionym zapłonem, w l. 90 XIX w. opracowano nową klasę fortów z działami w wieżach pancernych. Zbudowano wówczas 15 małych fortów pancernych jako uzupełnienie obrony dla istniejących już fortów artyleryjskich. System obrony oparto na grupach warow-

Krakow was founded at a strategic point - advantageous for its defence system during the past centuries – among hills and at the narrowing of the Vistula river bed.

It is difficult to pinpoint unambiguously the beginning of the construction of the Krakow Fortress, including the citadel of the royal castle at Wawel. As a result of the Third Partition of Poland in 1795 and events of the second half of the nineteenth century, Krakow finally found itself within the bounds of the Austrian Empire. The proximity of the Russian sector made it necessary to fortify the borderland city. The main works on fortifying Wawel and the hill with the Krakus Mound began in 1849, and Emperor Franz Joseph I's decision of 12 April 1850 on the construction of the fortress only sanctioned the works that had already begun.

The Krakow Fortress is a polygonal design based on the Polish fortifications designed by Tadeusz Kościuszko in 1794, and from the era of the Republic of Krakow. As part of the first stage, between 1849 and 1856, the core of the fortifications was built in the form of an earthen rampart, thirty field sconces and forward forts: "Kościuszko" in the west, "Luneta Warszawska" in the north, "Luneta Grzegórzecka" in the east, and "Krakus" and the neighbouring "Św. Benedykt" and "Krzemionki" in the south. Throughout the existence of the Fortress, it was modernized and expanded. Between 1860 and 1869, the second ring of fortifications was built, consisting of five forts. At the same time, the core of the first ring was rebuilt. Another expansion project was started at the end of 1870s, creating the third ring of the Fortress, including semi-permanent sconces, which were soon replaced with artillery forts. Due to the emergence of new types of weapons and delayed-action munitions, a new class of forts with guns in armoured towers was developed. Fifteen small armoured forts were built at the time to complement the defensive strength of the existing artillery forts. The defensive system was based on fortification groups marked I–VIII, each of which consisted of a main long-range defence ar-

nych I–VIII składających się z fortu głównego artyleryjskiego obrony dalekiej i fortów pośrednich pancernych obrony bliskiej. Na początku XX w. w ramach kolejnej modernizacji w miejscu dawnych szaniców budowano forty łącznikowe i modernizowano starsze dzieła. W 1912 r. wybudowano ostatni fort twierdzy – fort rozproszony „Krępak”. Wprawdzie w l. 1914–15 rozpoczęto budowę fortyfikacji ziemnych w ramach czwartego pierścienia, ale prac zaniechano. Równocześnie z budową dzieł obronnych powstawały obiekty i infrastruktura zaplecza Twierdzy.

Twierdza w takim kształcie wykazała dwukrotnie swoją skuteczność, zatrzymując w listopadzie i grudniu 1914 r. ofensywę wojsk rosyjskich. Natomiast we wrześniu 1939 r. forty zachodnie osłaniały polską Armię „Kraków” przed wojskami niemieckimi. Po roku 1945 Twierdza ostatecznie utraciła funkcje obronne i nastąpiła demilitaryzacja najstarszych obiektów.

Współcześnie Twierdza Kraków to zabytkowy kompleks obiektów powstałych w l. 1849–1916, wzniesionych przez siły zbrojne Cesarstwa Austrii a później Monarchii Austro-Węgierskiej. Wśród ponad 140 zabytkowych obiektów znajdują się fortyfikacje, system komunikacyjny, budowle koszarowe, magazynowe, szpitale, a nawet lotnisko, rozmieszczone głównie na terenie Krakowa oraz w jego najbliższej okolicy. Część z tych obiektów pełni nadal pierwotną funkcję, inne zostały adaptowane do funkcji współczesnych. Zachowane są także niektóre powiązania ogniowe i obserwacyjne osadzone w historycznym krajobrazie warownym z enklawami zieleni. Wszystko to sprawia, że Twierdza Kraków posiada duży potencjał historyczny, turystyczny i rekreacyjny. Ten niewielki informator prezentuje południowy odcinek umocnień 3-go pierścienia Twierdzy Kraków (sektor VII i VIII) z zachowanymi fortami artyleryjskimi i pancernymi – grupy warowne fortów 52 „Borek”, 53 „Bodzów” i 51 „Rajsko”, rozlokowane po dwóch stronach traktu cesarskiego (obecnie ul. Zakopiańska). Wędrówkę po VII sektorze obron-

tillery fort and intermediate short-range defence armoured forts. In the early twentieth century, as part of yet another modernization, the former sconces were replaced with connecting forts, and other fortifications were modernized. In 1912, the last fort of the Fortress – the dispersed fort “Krępak” – was built. Between 1914 and 1915, the construction of earthen fortifications as part of the fourth ring was started, but the works were discontinued. Other facilities and infrastructure for the Fortress were built alongside the defensive works.

In this form, the Fortress proved its effectiveness twice by stopping an offensive of Russian troops in November and December 1914. In September 1939, the western forts defended Poland’s “Kraków” Army against German forces. After 1945, the Fortress was finally stripped of its defensive functions, and the oldest buildings were demilitarized.

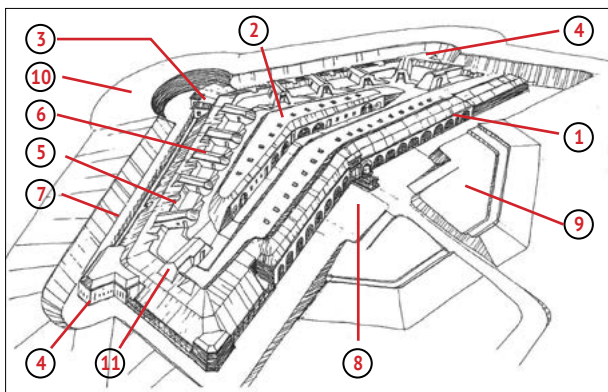
Today, the Krakow Fortress is a historical complex of buildings constructed between 1849 and 1916 by the armed forces of the Austrian Empire and later of Austria-Hungary. More than 140 historical buildings include fortifications, a transport network, barracks, warehouses, hospitals and even an airfield, located mostly within Krakow and in its immediate vicinity. Some buildings still fulfil their original functions while others have been adapted to serve contemporary purposes. Some firing and observation links have been kept as well, entrenched within a historical landscape of fortifications with enclaves of vegetation. All of this lends the Krakow Fortress significant historical, tourist and recreational potential.

This guide presents the southern section of the third ring of fortifications of the Krakow Fortress (sector VII and VIII) with its preserved artillery and armoured forts – the fortification groups of the forts 52 “Borek”, 53 “Bodzów” and 51 “Rajsko”, located on both sides of the imperial route (currently Zakopiańska Street). We round off our journey through the VII-th defensive sector by visiting the ruins of fort

nym można dopełnić zwiedzaniem ruin Fortu 53 „Bodzów” położonego na wzgórzu Solnik (264 m n.p.m.), skąd rozciąga się rozległa panorama na Kraków i okolice: w kierunku wschodnim na Stare Miasto z Wawelem, ku północy na pasmo Sikornika i Sowińca – od Kopca Kościuszki po klasztory w Tyńcu i na Bielanych.

Fort artyleryjski

Założony na rzucie 5-boku, z parterowym blokiem koszar szyjowych, w niektórych fortach przełamanym na narożnikach tworzących barki, w których zlokalizowane były działa. Za blokiem koszar szyjowych znajdował się podłużny schron główny, a za nim wał artyleryjski ze schronami pogotowia w poprzecznicach, a przed koszarą, centralnie plac broni. Fort otoczony był fosą ze stanowiskami obronnymi: podwójną kaponierą czołową i dwoma pojedynczymi bocznymi oraz murem Carnota ze strzelnicami, w późniejszej fazie wyburzanym. Na osi fortu przebiegała sklepiona poterna – podziemny korytarz łączący koszarę, schron główny i kaponierę czołową. Od strony zapola znajdował się wieloboczny ziemny bastion.

53 “Bodzów”, located on the hill of Solnik (264 m above ground level), which commands a broad view of Krakow and the surrounding areas, including the Old City with Wawel to the east, and, to the north, the range of Sikornik and Sowiniec, from the Kościuszko Mound to the monasteries in Tyniec and Bielany.

Artillery fort

A fort built on a pentagonal plan with a single-story gorge barracks whose corners, as in the case of some forts, bent to form flanks that provided spaces for guns. Behind the barracks, there was a longitudinal main shelter, followed by an artillery rampart with emergency shelters in traverses. In front of the barracks, there was a centrally located barracks square. The fort was surrounded with a moat with defensive positions: a double head caponier and two single side caponiers as well as a Carnot wall with loop holes, demolished at a later stage. A vaulted postern ran along the axis of the fort, connecting the barracks, the main shelter and the head caponier. A many-sided earthen bastion faced the outfield.

Przykład fortu artyleryjskiego – Fort 50 „Prokocim”

Example of an artillery fort – Fort 50 “Prokocim”

- 1 – blok koszar szyjowych • barrack block situated in the gorge
- 2 – schron główny • main shelter
- 3 – kaponiera podwójna • double caponier
- 4 – kaponiera boczna • lateral caponier
- 5 – wał artyleryjski • artillery rampart
- 6 – poprzecznicę • traverse
- 7 – fosa • moat
- 8 – plac broni • weapon site
- 9 – bastion obrony zapola • field defence bastion
- 10 – przeciwstok • counter slope
- 11 – poprzecznicę barkowa • epaulement

Fort pancerny

Założony na rzucie trapezowym, gdy fos broniły kaponiery lub na rzucie półkolistym, gdy fosa broniona była czasowo z wałów i galerii strzeleckich, z piętrowym blokiem koszarowym, z obrotowymi wieżami pancernymi i wieżą obserwacyjną, umieszczonymi na jego stropodachu. Otoczony wewnętrznym wałem obwodowym piechoty łączącym się z galerią strzelecką na koszarach. Wjazd do fortu broniony był ziemną basteją i kaponierą bramną. Uzbrojenie pancerne stanowiły szybkostrzelne 8-cm działa M.94 produkowane przez fabrykę „Škoda”, otwory w elewacji koszar zabezpieczały okiennice i furty pancerne ze strzelnicami. Autorem modelowego fortu pancernego był Emil Gołogórski, polski inżynier w wojsku austriackim. Forty pancerne budowane były w różnych wariantach w zależności od ukształtowania terenu i roli, jaką pełniły w systemie obronnym Twierdzy.

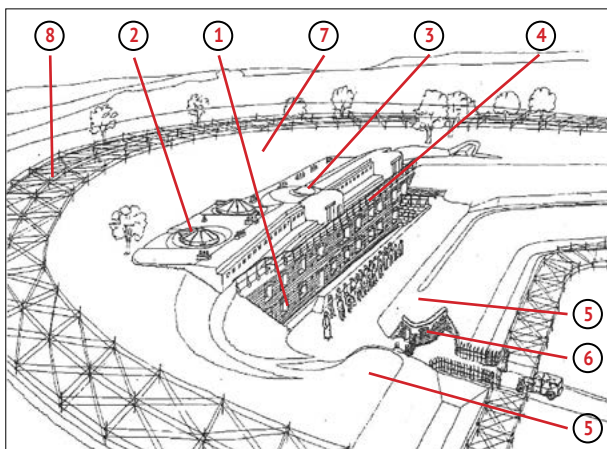
Przykład fortu pancernego – fort 52½ S „Skotniki”

Example of an armoured fort – Fort 52½ S “Skotniki”

- 1 – blok koszarowo-bojowy • barrack and combat block
- 2 – wieża pancerna • armoured cupola
- 3 – wieża obserwacyjna • observation turret
- 4 – galeria strzelecka • shooting gallery
- 5 – wał obwodowy piechoty • infantry rampart
- 6 – kaponiera obrony wjazdu • entrance defence caponier
- 7 – stok spłaszczony fosy • flattened moat slope
- 8 – fosa • moat

Armoured fort

A fort built on a trapezoidal plan in the case when the moats were defended by caponiers, and a semi-circular plan when the moat was defended temporarily from ramparts and shooting galleries, with a storied barracks with rotating armoured towers and an observation tower located on the flat roof of the barracks. The fort was surrounded by an internal infantry rampart connecting to a shooting gallery on the barracks. The entrance to the fort was defended with an earthen roundel and a gate caponier. The fort was defended by 8-cm M.94 rapid-fire cannons manufactured by "Škoda". Openings in the facade of the barracks were secured with armoured shutters and gates with loop holes. A classic example of the armoured fort was designed by Emil Gołogórski, a Polish engineer serving in the Austrian army. Armoured forts were built in various variants, depending on the local landscape and the role that they fulfilled in the defensive system of the Fortress.

Grupa fortu BOREK

1. Fort 52 „Borek”, ul. Forteczna

Fort artyleryjski pełnił rolę dzieła głównego broniącego traktu wiedeńskiego (obecnie ul. Zakopiańska) oraz linii kolejowej. Został zbudowany w l. 1884–86 i jest jedynym w Krakowie fortem dwuwałowym z niższym zewnętrznym wałem dla piechoty i wyższym wałem dla artylerii. Wał artylerii ze schronami pogotowia zlokalizowany został nietypowo jak na forty dwuwałowe, bo poza stropem bloku koszar, co stanowi o eksperymentalnym charakterze obiektu. Taka lokalizacja wału wymusiła budowę największej w Twierdzy podziemnej komunikacji poziomej i pionowej, a łączna długość podziemnych korytarzy przekracza 325 m. Budynek koszar z bramami usytuowanymi na skrzydłach posiada po bokach dwie prochownie. Do dziś na dziedzińcu zachowała się wolnostojąca kaponiera broniąca wjazdu, która pierwotnie łączyła się z murem Carnota stojącym równolegle do elewacji koszar, wyburzonym prawdopodobnie ok. 1912 r.

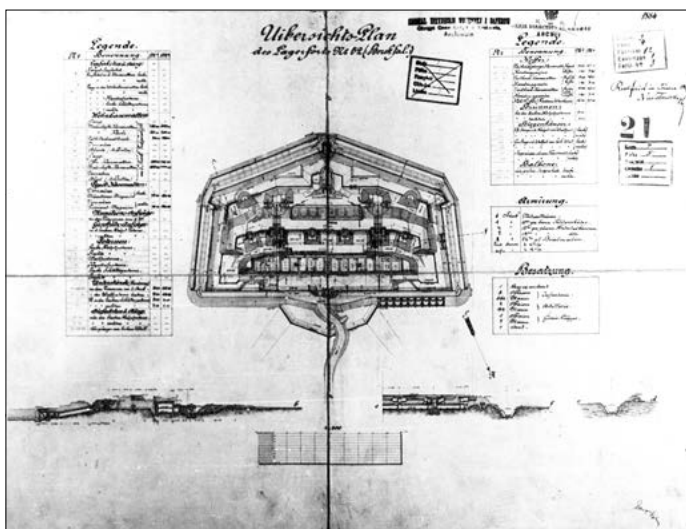

VIII DEFENSIVE SECTOR

Fort “BOREK” Group

1. Fort 52 “Borek”, Forteczna Street

This artillery fort served as the main fortification defending the route to Vienna (Zakopiańska Street) and a rail line. It was built between 1884 and 1886, and is the only double-rampart fort in Krakow, with a lower external rampart for infantry and an upper rampart for artillery. The artillery rampart with emergency shelters was located in an unusual fashion, not typical for double-rampart forts, that is, on the outside of the barracks' roof, what demonstrates the experimental nature of the fort. This location made it necessary to build the largest in the Fort system of horizontal and vertical underground passages, whose total length exceeds 325 m. The barracks building with gates situated on its wings has two gunpowder stores on the sides. Until this day, there is a free-standing caponier in the yard defending the entrance. The caponier was originally connected to a Carnot wall located in front of the barracks, demolished probably

Przypuszcza się, że autorem projektu był generał Daniel Salis-Soglio. W latach 1910–12 usunięto nasyp ziemny z koszar prawdopodobnie w celu budowy nowej warstwy detonacyjnej, czego jednak nie zrealizowano. W okresie I wojny światowej fort nie brał udziału w działaniach wojennych, natomiast w okresie II wojny światowej fort okresowo był filią obozu jenieckiego w Kobierzynie. 26 grudnia 1944 r. na przedpolu fortu wylądował bombowiec Sił Powietrznych Stanów Zjednoczonych „Candy” uszkodzony w trakcie nalotu na zakłady chemiczne w Blachowni Śląskiej. W okresie powojennym obiekt ulegał stopniowej degradacji ze względu na wprowadzenie funkcji przemysłowej. Interesujący i cenny obiekt wymaga kompleksowego remontu adaptacyjnego. Obecnie trwa zabezpieczanie stropodachu a władze miasta docelowo planują utworzenie w forcie centrum kultury dla powstałych w otoczeniu osiedli.

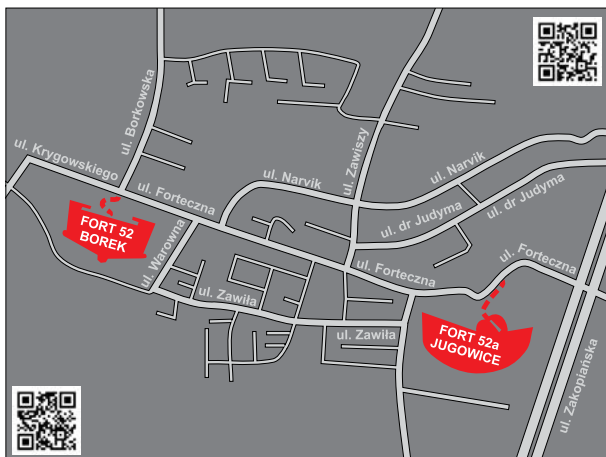
2. Fort 52a „Jugowice”, ul. Forteczna 25

Fort pancerny pomocniczy zwany też „Łapianka”, powstał w latach 1896–1902 dla obrony międzypola pomiędzy starszymi fortami artyleryjskimi 51 „Rajsko” w VII sektorze obronnym i 52 „Borek” w VIII sektorze. Fort strzegł traktu cesarskiego prowadzącego w kierunku Wiednia (obecna ul. Zakopiańska) oraz linii kolejowej. Główne uzbrojenie fortu stanowiły cztery wieże pancerne usytuowane we wschodniej i środkowej partii stropodachu bloku koszarowo-bojowego o rzucie załamanego prostokąta, ze stano-

VIII SEKTOR OBRONNY

Fort 52 „Borek”, Fort 52a „Jugowice”

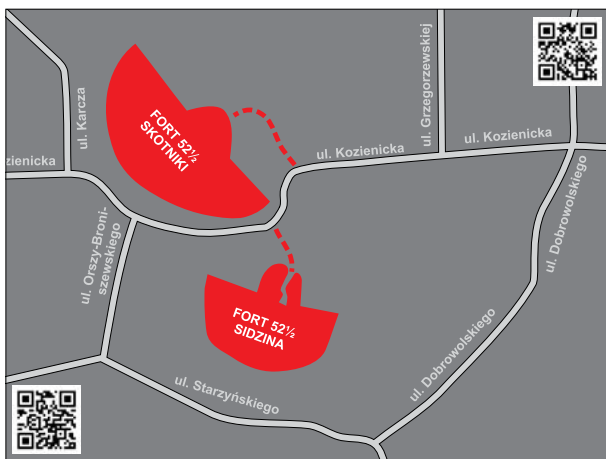

ul. Forteczna

GPS: 50.0007364, 19.9040911

GPS: 49.9982709, 19.917478

Fort 52½ „Skotniki-Sidzina”

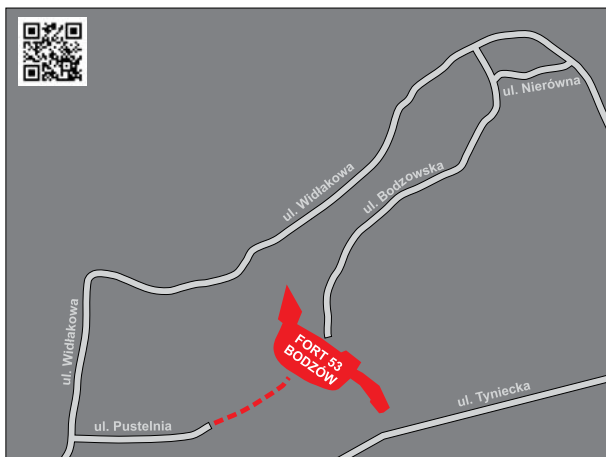
ul. Kozienicka

GPS: 50.0068564, 19.8661083

GPS: 50.0054566, 19.8670498

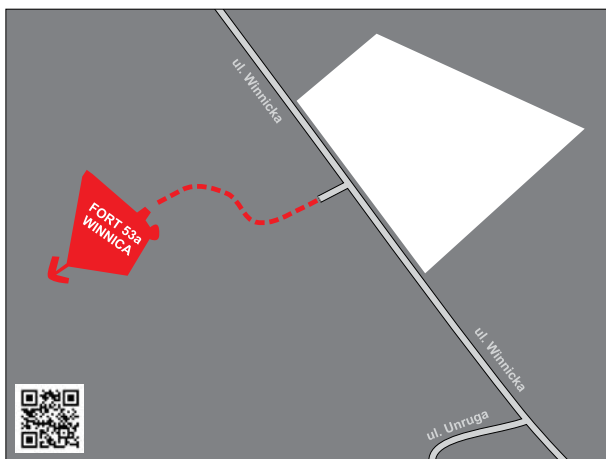
VIII DEFENSIVE SECTOR

Fort 53 „Bodzów”

GPS: 50.0343956, 19.8659474

Fort 53a „Winnica”

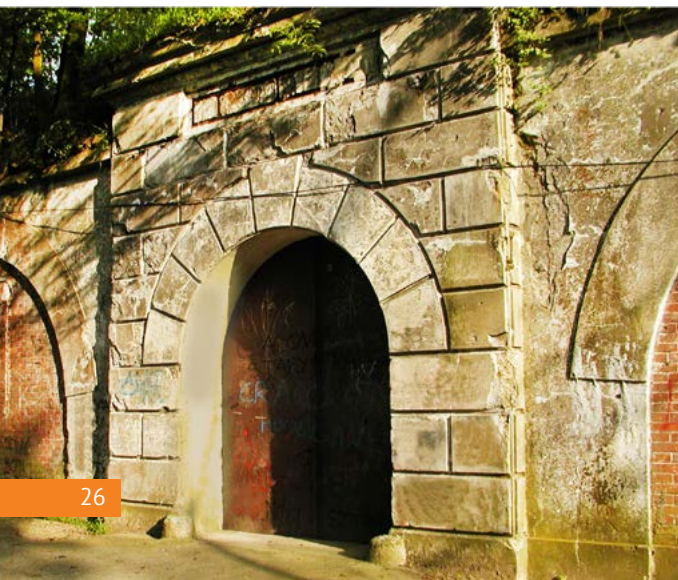
ul. Winnicka, GPS: 50.0233628, 19.8619938

VII SEKTOR OBRONNY

Grupa fortu RAJSKO

6. Fort 51 „Rajsko”, ul. Droga Rokadowa

Fort artyleryjski główny został zbudowany w l. 1881–1884 w centralnej pozycji południowego frontu Twierdzy. Położony jest na szczycie wzgórza dominującego nad okolicą (340 m n.p.m.), co umożliwiło doskonałą obserwację kierunku południowo-wschodniego. Jest to jeden z najstarszych i największych dzieł obronnych w typie jedno-wałowego fortu artyleryjskiego, a jego załoga liczyła aż 506 osób. Jest to także jedno z pierwszych dzieł obronnych, do budowy którego na dużą skalę wykorzystano beton. Na tle innych fortów artyleryjskich wyróżnia go brak głębokiej fosy przy szyi fortu, co było podyktowane względami topograficznymi. Budynek koszar utrzymany jest w stylistyce historyzującej, posiada dość bogaty detal architektoniczny, a do dzisiaj zachowana jest część oryginalnego wyposażenia. W obliczu I wojny światowej fort został częściowo zmodernizowany m.in. poprzez zwiększenie ilości stanowisk ogniowych piechoty na wale, a w pobliżu wykonywano okopy i linie przeszkód. Fort 51, wraz z 3 połowymi bate-

VII DEFENSIVE SECTOR

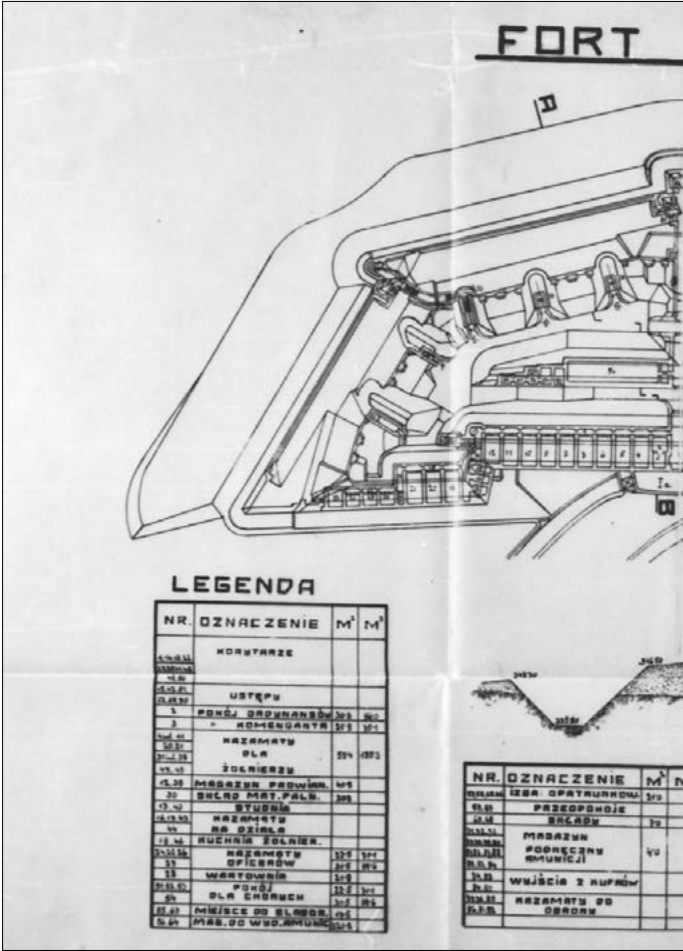
Fort “RAJSKO” Group

6. Fort 51 “Rajsko”, Droga Rokadowa Street

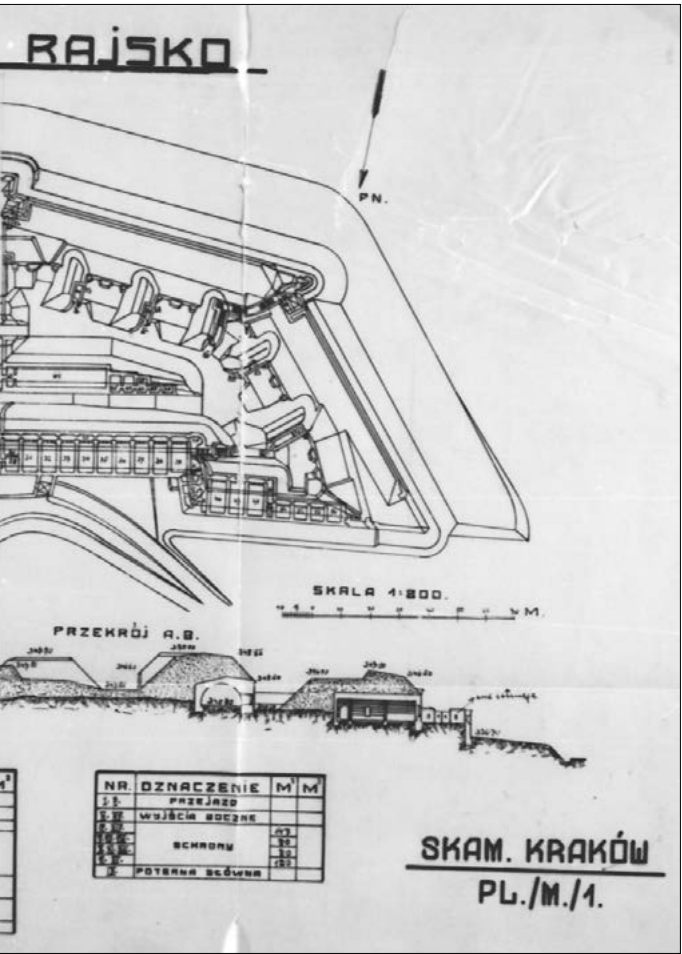
This main artillery fort was built between 1881 and 1884 in the middle of the southern front of the Fortress. It lies on top of a hill that commands the entire area (340 m above ground level), which made it a perfect spot for watching the south-eastern direction. It is one of the oldest and biggest defensive fortifications among single-rampart artillery forts, once manned by as many as 506 people. It is also one of the first fortifications built to such a large extent using concrete. Compared to other artillery forts, it stands out because it lacks a deep moat near the gorge of the fort, which resulted from the local topography. The barracks is historicized in style, boasting fairly rich architectural detail. Some of the original equipment has been preserved to this day. Ahead of World War I, the fort was partly modernized by, e.g. increasing the number of firing stations for infantry on the rampart. Trenches and obstacle lines were erected nearby. In December 1914, Fort 51, alongside three field batteries and two field sconces, took part in the second

riami i 2 szanćcami połowymi, w grudniu 1914 r. brał udział w II bitwie o Kraków przeciwko 3 Armii Rosyjskiej. Odparcie ataku oznaczało zatrzymanie marszu Rosjan na zachód i odwrócenie losów wojny na froncie wschodnim. Podczas II wojny światowej w 1945 r. w forcie wycofujące się oddziały niemieckie nieskutecznie próbowały stawić opór. Współcześnie fort został włączony do projektowanego muzeum rozproszonego Twierdzy Kraków i docelowo ma pełnić funkcje muzealne i edukacyjne. Fort nie jest stale udostępniany do zwiedzania, ale elewacja koszar widoczna jest z rejonu bramy wjazdowej.

battle of Krakow against the 3rd Russian Army. After the attack was repelled, the Russians were stopped in their march toward the West, and the fate of the war on the eastern front was changed. During World War II, the German troops that were withdrawing in 1945 unsuccessfully tried to mount resistance. In contemporary times, the fort is part of the planned dispersed museum of the Krakow Fortress and will eventually serve as a museum and educational facility. The fort is not permanently available to visitors, but the façade of the barracks can be seen from the entrance gate area.

7. Fort 51½ „Swoszowice”, ul. Sawiczewskich 46

Pierwotnie zakładano budowę zespołu dwóch bliźniaczych fortów – 51½ „Swoszowice” (West) i 51½ „Wróblowice” (Ost) – niezrealizowany. W l. 1897–98 powstał pancerny, główny Fort 51½ „Swoszowice”. Przy ulicy zachowała się bateria FB 51C. Uzbrojenie pancerne fortu stanowiły cztery wieże obrotowe i jedna wieża obserwacyjna, zlokalizowane na stropodachu bloku koszarowego, podobnie jak w pobliskim forcie „Łapianka”. Po II wojnie światowej wieże pancerne zezłomowano i obiekt był użytkowany przez Obronę Cywilną, a następnie został dostosowany do potrzeb archiwum Urzędu Wojewódzkiego. Zachowały się natomiast okiennice i furty pancerne. Przed elewacją koszar nie było rowu diamentowego.

Fort wraz z fortyfikacjami ziemnymi jest dobrze zachowany. W wyznaczonych terminach obiekt jest udostępniany zwiedzającym przez użytkującą go fundację „Gloria Fortibus”, prowadzącą interesujące i rozwijające się Muzeum Spraw Wojskowych. Muzeum prowadzi działalność edukacyjną i prezentuje zbiory związane z historią polskiej wojskowości oraz żołnierzy-Polaków służących w okresie zaborów.

7. Fort 51½ “Swoszowice”, 46 Sawiczewskich Street

Originally, the plan was to build a complex of two twin forts: 51½ “Swoszowice” (West) and 51½ “Wróblowice” (Ost), the second of which was not completed. Between 1897 and 1898, the **main** armoured Fort 51½ “Swoszowice” was built. Next to the street, the FB 51C battery has been preserved. The fort’s armoured equipment comprised four rotating towers and one observation tower, located on the flat roof of the barracks in a design similar to the nearby Fort “Łapianka”. After World War II, the armoured towers were scrapped and the fort was used by the Civil Defence Force, and was later adapted for the purposes of the archive of the Province Governor Office. Armoured shutters and gates have been preserved. There was no dry “diamond” ditch in front of the barracks.

The fort and its earthen fortifications are well-preserved. On appointed dates, the fort is made available to visitors by the foundation that uses it, “Gloria Fortibus”, which runs the fascinating and growing Museum of Military Affairs. The museum plays an educational role, presenting exhibits connected with the history of Poland’s military and Polish soldiers serving at the time of partitions of Poland.

8. Fort 50 „Prokocim”, ul. Medyczna/Kostaneckiego

Fort artyleryjski główny powstał w latach 1882–1886 w miejscu wcześniejszych baterii ziemnych dla artylerii z lat 1878–79. Dzieło strzegło linii kolejowej i drogi w kierunku Przemyśla i Lwowa (tzw. Traktu Lwowskiego – obecnie ul. Wielicka) oraz panowało nad doliną Wisły. Fort o narysie pięcioboku z centralnie przełamanym blokiem koszar szyjowych i schronem głównym. Poprzecznicę na wale artyleryjskim są zróżnicowane, rozmieszczone asymetrycznie, tak aby każdorazowo zwrócone były w kierunku wzgórz w rejonie Wieliczki, skąd spodziewano się ataku. Wjazd bronił wbudowany w ścianę pancerny sponson (wykus) z dwoma karabinami maszynowymi Schwarzlose MO7/12, który niestety został wycięty i skradziony.

Z fortem współpracował zespół fortów pancernych 50½ O Barycz i 50½ W Kosocice oraz należący do tej grupy znacznie oddalony na południe międzypolowy fort pomocniczy piechoty 50a „Lasówka” (zbudowany w l. 1898–1899, o konstrukcji fortu pancernego lecz z artylerią umieszczoną w hangarach i w razie ataku wyciąganą na wał).

Fort “PROKOCIM” Group

8. Fort 50 “Prokocim”, Medyczna/Kostaneckiego Streets

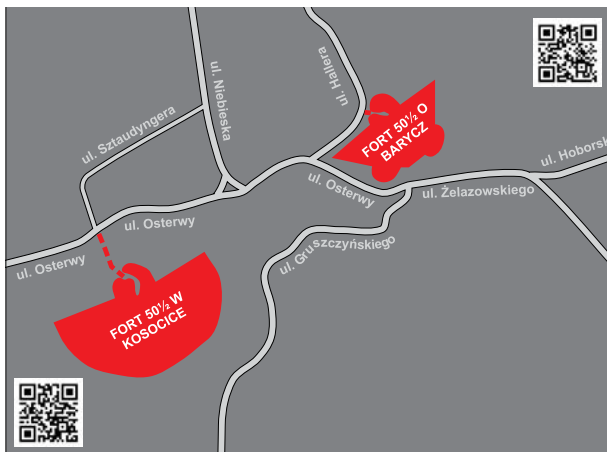
This main artillery fort was built between 1882 and 1886, replacing earlier earthen artillery batteries built from 1878 to 1879. The fort defended a railway line and road toward Przemyśl and Lviv (the so-called Lviv Route, currently Wielicka Street) and commanded the valley of the Vistula River. A pentagonal fort with a centrally bent gorge barracks and a main shelter. Transverses on the artillery rampart are varied, located asymmetrically to face the hills around Wieliczka, from where it was expected that the enemy would attack. The entrance was defended by a sponson (bay window) built into the wall with two Schwarzlose M07/12 machine guns. Unfortunately, it has been cut out and stolen.

The fort functioned alongside the complex of the armoured forts 50½ O “Barycz” and 50½ W “Kosocice” as well as the auxiliary interfield infantry fort 50a “Lasówka”, which is located far to the south but belongs to the group (the fort was built between 1898 and 1899 as an armoured fort with artillery equipment stored in hangars that was pulled out onto the rampart during an attack).

VII DEFENSIVE SECTOR

Fort 50½ O „Barycz” i 50½ W „Kosocice”

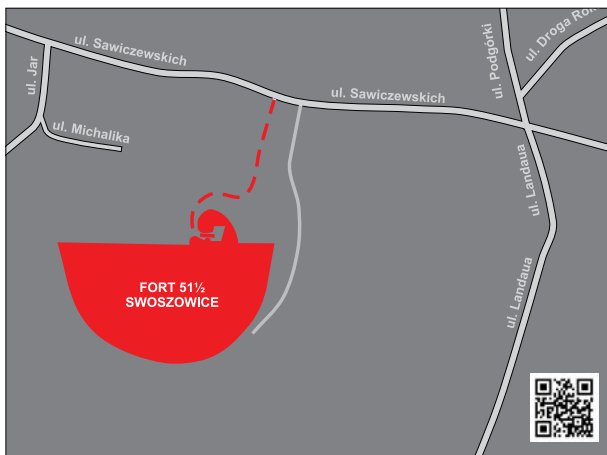

ul. Hellera/Osterwy

GPS: 49.9931206, 19.9875346

GPS: 49.9950535, 19.9916893

Fort 51½ „Swoszowice”

ul. Sawiczewskich, GPS: 49.9873015, 19.9582087

© Copyright by Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków, Kraków 2015 r.

Zespół redakcyjny:

Jerzy Zbiegień – Miejski Konserwator Zabytków

Katarzyna Biecuszek, Michał Szkoła, Halina Rojkowska-Tasak

Zdjęcia:

Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków Urzędu Miasta Krakowa

Panoramy s. 18, 19, 34, 35 za: *Atlas Twierdzy Kraków*, seria II, t. 5, Kraków 2010

Plany archiwalne s. 11, 16, 17, 23, 26, 27 z zasobów Centralnego Archiwum

Wojskowego Warszawa-Rembertów, kopie Archiwum BMKZ UMK

Rys. fortów s. 6, 9 dr inż. arch. Krzysztof Wielgus

Mapa na stronie 1 – Schematyczny plan Twierdzy Kraków – oprac. Jadwiga

i Krzysztof Wielgusowie wg Janusza Bogdanowskiego.

Tłumaczenie

Biuro Tłumaczy LINGUA EXPERT Kraków

Opracowanie graficzne i redakcja techniczna

Edward Szarek

Dawid Korczak

Korekta wydawnicza

Grażyna Misińska-Ścibor

Edward Szarek

ISBN 978-83-62862-79-5

Wydanie I

Opracowanie, przygotowanie do druku i druk:

WYDAWNICTWO «CZUWAJMY»

32-091 Kraków-Michałowice, ul. Ks. Mariana Pałęgi 41

tel./fax 12 388 53 80

www.czuwajmy.pl e-mail: wyd@czuwajmy.pl

URZĄD MIASTA KRAKOWA
Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków
ul. Kanonicza 24
31-002 Kraków
tel. +48 12 616 65 00
fax +48 12 616 65 01

Patron medialny:

WWW.KRAKOW.PL

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Organizacja Narodów
Zjednoczonych
dla Wychowania,
Nauki i Kultury

Historic Centre of Kraków
inscribed on the World
Heritage List in 1978

Historyczne Centrum Krakowa
wpisane na Listę Światowego
Dziedzictwa w roku 1978